

INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 24.360

Portefeuillehouder: D.A. Grimbergen
Portefeuille: Financiën
Programma:
Taakveld: 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Datum: 22 oktober 2024

Onderwerp: Actuele ontwikkelingen in relatie tot de programmabegroting 2025 - 2028

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:

1. De herziening van de accresberekeningen uit de septembercirculaire 2024, zoals recentelijk aan gemeenten is gecommuniceerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
2. De verdeling van de voorlopige bijstandsbudgetten 2025 en de daling van het budgetaandeel van de gemeente Lelystad uit het totale macrobudget, zoals recentelijk is gecommuniceerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
3. Het college zal deze ontwikkelingen niet betrekken bij de programmabegroting 2025 – 2028. De precieze effecten zullen conform de bestendige gedragslijn - samen met eventueel overige actualisaties en onontkoombare ontwikkelingen - betrokken worden bij het opstellen van de kadernota 2026 – 2029.

INLEIDING

Het college heeft de raad op 1 oktober de ontwerp programmabegroting 2025 – 2028 ter besluitvorming aangeboden. Nadien zijn gemeenten nog geïnformeerd over een tweetal ontwikkelingen die verband houden met de twee grootste bijdragen die van het Rijk worden ontvangen. De uitkering die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds en de gebundelde uitkering die de gemeente ontvangt voor het verstrekken van bijstandsuitkering en loonkostensubsidie.

KERNBOODSCHAP

1. De minister heeft op 7 oktober de Tweede Kamer geïnformeerd dat actuele CBS cijfers over de ontwikkeling van het bruto binnenlands product abusievelijk slechts gedeeltelijk waren verwerkt in de septembercirculaire 2024. Dit betekent dat de index voor het volumedeel van de algemene uitkering circa 0,1% hoger uitvalt in de komende jaren.

Op vrijdag 11 oktober is de gemeente geïnformeerd over de precieze gevolgen van deze aanpassing, welke in de decembercirculaire 2024 zullen worden verwerkt. Voor Lelystad gaat het om de volgende voordelige effecten: €243.000 in 2025, €436.000 in 2026, €680.000 in 2027 en €975.000 in 2028.

2. Begin oktober zijn de voorlopige bijstandsbudgetten 2025 gepubliceerd. Gemeenten betalen hieruit de uitkeringen voor bijstandsgerechtigden en de loonkostensubsidies. Het

budgetaandeel dat de gemeente Lelystad ontvangt uit het totale macrobudget neemt af van 0,5429% tot 0,5096%. Dit komt neer op een daling van afgerond 6,5%. De financieringssysteem van de bijstand is complexe materie en de precieze oorzaak achter deze herverdeeffecten is dan ook niet eenvoudig te bepalen.

Het macrobudget wordt ieder jaar mede bepaald op basis van de conjuncturele ontwikkelingen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat bij hoogconjunctuur het macrobudget omlaag gaat omdat er dan een lager beroep op bijstand wordt gedaan en vice versa. Bij de verdeling van het beschikbare macrobudget naar de individuele gemeenten wordt gekeken naar de verwachte noodzakelijke bijstandsuitgaven van een gemeente. De basis voor de objectieve verdeling is een statistische analyse met indicatoren op huishoud- en regioniveau. Bij de berekening van zowel de kans als de prijs wordt gebruikgemaakt van integrale gegevensbestanden van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) waarin voor ieder huishouden in Nederland gegevens beschikbaar zijn.

Het ministerie van SZW laat het model jaarlijks opnieuw schatten en actualiseren op basis van zo recent mogelijke data. Zowel de kenmerken van individuele huishoudens als de kenmerken op regioniveau worden daarbij geactualiseerd. Van alle gemeenten die (deels) een budget ontvangen vanuit het objectieve verdeelmodel heeft 69% een voordelig herverdeeffect en 31% een nadelig herverdeeffect in vergelijking met 2024.

Gemiddeld genomen verandert het budgetaandeel van gemeenten in 2025 met 3,0% ten opzichte van dat van 2024. Zoals gezegd komt het nadelige herverdeeffect voor Lelystad uit op 6,5%. Het macrobudget wordt ieder jaar aangepast en dat geldt ook voor de verdeling van deze middelen onder de individuele gemeenten. Deze mutatie is voor Lelystad in absolute termen fors in omvang. Wanneer het budgetaandeel gelijk zou zijn gebleven aan 2024 zou Lelystad in 2025 afgerond €2,5 miljoen méér ontvangen uit het beschikbare macrobudget. Wat het uiteindelijke nadelige effect ten opzichte van de begroting precies zal worden is op dit moment lastig in te schatten. Dat hangt samen met de ontwikkeling van de lastenkant van de begroting en dan concreet het gemiddeld aantal bijstandsuitkeringen dat over heel 2025 zal worden verstrekt.

3. Beide ontwikkelingen zijn bekend geworden nadat de ontwerp programmabegroting 2025 – 2028 aan de raad ter besluitvorming is aangeboden. Conform de bestendige gedragslijn worden deze ontwikkelingen meegenomen in de eerstvolgende kadernota. Enerzijds omdat het vanuit financieel toezicht niet verplicht is om dergelijke ontwikkelingen nog zo laat in het begrotingsproces te ramen. Anderzijds omdat dit ook een zorgvuldig besluitvormingsproces in de weg staat.

Dat dit soort ontwikkelingen zich voor kunnen doen is inherent in een begrotingsproces en staan bovendien buiten de invloedssfeer van de gemeente. Om die reden staan deze beide ontwikkelingen ook expliciet benoemd als risico in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, als onderdeel van de ontwerp programmabegroting 2025 – 2028. Beide ontwikkelingen (de één met een voordelig effect en de ander met een nadelig effect) worden betrokken bij het opstellen van de kadernota 2026 – 2029.

VERVOLG

De raad wordt via deze informatienota geïnformeerd over deze actuele ontwikkelingen. Wat betreft het college wordt de behandeling van de ontwerp programmabegroting 2025 – 2028 hier niet door beïnvloed. Beide ontwikkelingen zullen worden betrokken bij het opstellen van de kadernota 2026 – 2029 met de informatie die op dat moment beschikbaar is.

Bijlagen

-